

Latweeschu Nwises.

Nr augstas Geweschanas = Kummiffiones sianu un nowehleschanu.

Nr. 47. Zettortdeenâ tannî 23schâ November 1822.

No Jelgawas.

Wahzsemnê tannî 20tâ August to mirschanu muhsu nelaiķas zittahrtigas zeenigas Leelmahtes Dorotea pee pascha kappâ tahs augstas mirronas swehti un gohdigi peeminnejuschi. Gohda wahrte pee kappâ bij ustaisiti un wisapfahrt puschi un wainaki bij likti. Tee lauti ni, kas ap Lebichau pilli, fur zeeniga Leelmahte mirre, dsihwo, pawakkarâ bij fanahkuschi un behru dseefnu dseedaja, tad mahzitais jauku lihku spreddiki fazzija un behrni no meitu=skohlas atnahze un appuschkoja tahs augstas nelaiķas kappus ar jaukahn pufkehm. Kad beidsamnu dseefnas pantinu dseedaja, tad patlabban faule nogahje, un wissi klastbuhdami peeminneja, kad arri winnu laimes faulite ar nelaiķu zeenigu Leelmahti effoht nogahjufi; jo winna ar ihstu mahtes firdi par wisseem teem laudim, kas appaksch Lebichau pilli dsihwo, allaschim bij gahdajufi. Winna tur wehl ilgi zilweku firdis gohda=peeminneschanâ dsihwohs, lai ir mehs Winnas ne peemirstam.

No Widsemes.

Tannî 5tâ September Zehses aprinki un Dsehrbenes kirspehlê appaksch Wezz=Drustesmuishas fainneeks us laufu buhdams wilku redseja zaur Gaujas uppi peldam, no uhdens isnahzis wilks winnam peefrehje, fainneekam ne kas ne bij rohkâs, tatschu stiprs wihrs buhdams wilkam turrejahs pretti, tas fainneekam weenu pirkstu nofohde un deggunu faplehse, tad lohpeem, kas klastumâ us gannibahn bija, peefrehje un zittas gohwis farehjis, atkal pahrpelbeja par uppi un eefrehje weenâs mahjâs, fur tappe nofists. — Tam fainneekam un arri teem fakohsteem lohpeem derrigas sahles no

Daktera tappe dohtas, jo prohtams bij, kad tas wilks traks bijis. Tannî 1mâ Oktober trihs no teem fareeteem lohpeem traffi palikke un nosprahge, un pehz gnahm deenahn atkal weena gohwis. Sainneekam weenunehr sahles tappe dohtas, bet tatschu tannî 18tâ Oktober tappe slims un tannî 23schâ Oktober Deewamschehl traffumâ nomirre. Tam wihram, kas to wilku nofittis, elkons arri fakohsts un tadeht arri no Daktera wiffada palihdsiba winnam darrita, lihds schim (26tu Oktober) wehl spirgts un wessels. Râ taggad sadfird, tas patš traks wilks Wezz=Veebalges draudse 2 gannus un Jaun=Veebalge weenu gannu arri fakohdis, weens no scheem ganneem tannî 26tâ Oktober ar leelahm mohfahm nomirris, tee diwi ohtri wehl bija wesseli. Ta weena ganna sunnam, kas dikti ar to wilku bij plehfees, ne kas ne kaiteja. — Sawadi pateesi kad traffa swehra kohdums weenam breefmigu nahwi atwedd, ohtram atkal nê, un wehl wairaf sawadi, ka tas traks wilks diwi reises uppi pahrpelbejis. Ne kad us muhsu pufsi tik dauds wilki redseti kâ scho gadd, un tik dauds skahdes no wilkeem padarritas.

No Kursemmes, dewita isteitschana.

Pee tahm gahdaschanahn par zilweku dwehselehm, pehz Basnizas buhschanas, par kurrû 8tâ isteitschanâ tappe runnahs, arri peederr skohlu=buhschana. Schi leela leeta stahw muhsu tehwu semnê appaksch Keisara augstas skohles, kas Zehrpattâ irr, un sawads Skohlu=kungs Jelgawâ irr eezelts par usraugu par wiffahm Kursemmes skohlehm. Sawada teesa arri irr eezelta, kas to pehz skohlu=buhschanas wehletu naudu pahrwalda. Ta leelaka un augstaka skohle Kursemnê irr Jel

gawâ un to sanz Ginnasium, pee winnas
 17 skohlmeisteri irr, ko muhsu augsts Keisars
 un Kungs no sewis maksa. Ze kahdi 150 jau-
 nefli eefsch wissadahm augstahm sinnascha-
 nahm, un eefsch wezzahm kâ jaunahm wal-
 lodahm tohp mahziti. Bes schihs leelas
 skohles wehl dauds zittu Zelgawâ irr, un
 tapatt arri eefsch wisseem zitteem Kursen-
 mes pilsateem un eefsch dascheem meesteem
 kâ Subbattê un Kondawâ. Pawissam winnu
 irr 43. Wehl japeeminn ka Illustri leela
 skohle irr preefsch Kattolu Mahzitajeem.
 Muhsu augsts Keisars un Kungs ifgaddâ
 preefsch tahm Krohna skohlehm Kursennê
 90,875 Rublus Banko maksa, kas isnefs
 22,718 Sudraba Rublus, un Winsch wehl
 bes schihs leelas naudas eefsch trim gaddeem
 118,000 Rublus Banko jeb 29,650 Sudraba
 Rublus pehz uszelschanas jaunu un pehz pah-
 taifschanas to wezzu skohlu-namnu ismaf-
 fajis. Starp tahm augscham peeminnetahm
 43 skohlehm arri 5 Latweeschu skohles.
 Wehl us daschahm muischahm pagasta-skoh-
 les jau irr uszeltas un par daschahm no
 schahm Latweeschu pagasta-skohlehm schinnis
 Awisês jau sinna irr dohta un tas arri wehl
 notifs. — Pehz teem no augsta Keisara
 apstipriateem likkumeem turplikam us ifka-
 tru tuhstoti wihrischku un seewischku dweh-
 felu weenu skohli buhs uszelt; tas isneffih
 332 Latweeschu skohles Kursennê. Lai
 Deews tad palihds labbi ismahzitus un us-
 tizzigus skohlmeisterus dabbuht! — Bet muhsu
 zeeniga Keisara gudriba un schehlastiba arri
 sawâ laikâ par to sumahs gabdaht, ka labbi
 ismahziti skohlmeisteri buhs dabbujami, un
 kad nu wissi muhsu behrni eefsch swehtas
 tizzibas wairak taps mahziti un arri eefsch
 lassischanas, rakstischanas un rehknascha-
 nas, tad ta mums eeschknokota brihwes-
 stiba wiffus tohs jaukus selta auglus muhsu
 Latweeschu tautai atneffih, ko muhsu
 Deewabihjiga schehliga Keisara tehwa firds
 arri wisseem saweem Latweeschu pawalstnee-
 keem wehle.

(Turplikam no Kursennes teesu-
 buhschanas.)

P a m a h z i f c h a n a.

Kad zilweks mirris, tad raddi tulihst mehds
 to lihki nomaagaht un us flehti jeb us rijahm
 aisnest; ja sahrkis jaw gattaws, tad to eelee
 sahrki un tuhliht arri wahku usleek, brihscham
 arri aisnaglo. — Kas sawu nelaike mihlo, lai
 ta ne steidsahs, jo tas daschureisi gaddahs, ka
 tas kas mirris rahdahs, tikkai pamirris ween,
 un pehzaki paleek atkal dsihws. Bet kahdas
 breefmas warr leelakas buht, ne kâ ta pamohst
 eefsch zeetu sahrki un ar pilnu apsinaschanu
 ohtra reisê nomirt. Daudsfreisahm jau irr dsir-
 dehts no tahdahm nelainehm, wissuwairak pee
 behrnu-dsemdetajahm, un mums taggad arri
 rakstihst par weenu tahdu breefnigu notikkumu,
 kas preefsch ne ilgu laiku notizzis.

Gohdigs kalps, 35 gaddu wezs, pehz ihfas
 flimmibas ahtri nomirre, winna nosfunnufi
 seewa paleeneja no fainneeka tehwa gattawu
 sahrki, tur winna eelikke sawu nelaike draugu,
 5 stundas pehz mirschanas, un bihdamees ka
 schurkes jeb pelles to mihlotu lihki ne aiknemtu,
 winna arri uslikke to wahku un aisnagloja.
 Kad pehz 5zahm deenahm dischleris to apstelletu
 sahrku atnesse un nu to mihlu nelaike sawâ
 ihstâ schkirstâ gribb guldinast, tad Deewam-
 schehl redseja, ka lihkis tanni pirmâ sahrki
 pagallam bij apgreesees, gihmis un afots bij
 saylehsti un affinaint, un skaidri bij prohtams,
 kad sahrki atkal bij atmohdees. — Kahdas
 behdas un sahpes ta nabbaga atraitne ar sawu
 jaunu dehlu zeetufi un wehl zeesch, to noproht
 ifkatrs, kas to gribb apdohmaht. —

Mihli lassitaji, lai schis breefnigs notikkums
 Zuhjelle pamahza ne padauds steigtees ar
 mirrona apfohpschanu un lihka paglabbascha-
 nu. Mirronu buhs tanni gultâ kur mirris,
 tik ilgi pamest, kamehr wisszaur auksts un
 stihws; tad gan warr nest prohjam, bet seemas
 laikâ ne laukâ, turprettim kahdâ remdenâ kam-
 bari jaturra, kamehr wisseem mannamu smakku
 islaisch; ja pateesi nomirris, tad remdenâ
 weeta lihku smakka gan ahtri gaddisees. Schi
 smakka irr ta ween weeniga ihsta sihme ka pa-
 teesi mirris, un kamehr to ne manna, ne buht
 ne buhs mirronu glabbaht. Kas schohs wahr-
 dus lassa, lai labbi apdohma! —

Meita wehrydama.

Grohsees, rattin, grohsees,
Ruhdams, rattin, steidsees,
Schigli schkettre smalki gar
Paweddenus schkettre man,
Ufots tewis gaida.

Grohsees, rattin, grohsees,
Ruhdams, rattin, steidsees,
Uhra spohsch, tihrs eekschâ kluht
Lâ buhs meitas afots buht,
Gohda apsegs gaida.

Grohsees, rattin, grohsees,
Ruhdams, rattin, steidsees,
Uhra spohsch, tihrs eekschâ buht,
Mudra, rahma, flaidra kluht,
Ebs! jau puissis gaida.

(No Kursennes behla.)

Teefas fluddinaschanas.

Kad pehz wisaugstakas pawehleschanas no 24ta November 1821, nodallâ 79, tas laiks kurrâ andeleschanas = passës teem semneekem kas andele, buhs isdoht, no 15ta Dezember lihds Imu Janwar irr nolikts, tad tas schê pehz Kursennes Rambara-waldischanas spreeduma, teem Kursennes semneekem tohp sinnamu darrihts, un turklaht atkal tohp fluddinahs, kas jau pehz schahm andeles passëhm tanni 12ta Janwar schi gadda irr tappis sinnamu darrihts.

Tahs andeleschanas = passës tfehtradi tohp eedallitas:

1) Us leelu andeleschanu wissur, ne ween eeksch Kreewu-walsts, bet arri pee lohpmannu beersees, ar 50,000 Rub. un wairak.

2) Us leelu andeleschanu tiffai eeksch Kreewu-walsts, ar 25,000 Rub. un wairak.

3) Us andeleschanu un pelnischanu ar 8000 Rub. un wairak.

4) Us andeleschanu un pelnischanu aprinkti un pilfatâ ar 4000scheem lihds 8000scheem Rub.

Par to andeleschanas = passî no
Imas fahrtas tohp maksati 2500 Rub. Bfo.
2tras — — — 1000 — —
3fchas — — — 400 — —
4tas fahrtas tohp maksati peezi Rub. ik no
fimta tahs peeteiftas naudas.

Ta semneeku wirsneeziba warr no aprinkarenteijahm to isdohschanu weenas apleezinaschanas preeksch teem appaksch winnas stahwedameem semneekem, kam passës irr, prassihf, bet winnai buhs, pee iffatras tahdas prassifchanas, to Poschlines naudu ne ween par to apleezinaschanu, bet arri par tahm grammatahm atfuhtht, kas pehz tahs andeleschanas fahrtas, us kurre ta apleezinaschana to teefu dohd, teem semneekem pehz to augscham peeminnetu Ufasi wajaga buht; talihds arri buhs paschas tahs grammatas pehz wajadnigas pahrsfattischanas preekschâ list.

Semneeks, kam peeklahjama passe irr, warr arri, ja winsch fcho passî ar luhgschanas raksteem pee aprinka-renteies nodohd, un wissas nolikts Poschlines tik labbi par to apleezinaschanu kâ arri par tahm grammatahm maksfa, pehz sawas gribbeschanas tahdu apleezinaschanu eedabbuht.

Tahs apleezinaschanas geld tiffai us weenu gaddu, prohti no 1ma Janwar lihds Imu Janwar, tas laiks kurrâ winnas buhs isdoht, tohp nolikts no 15ta Dezember lihds Imu Janwar.

Pehz atjaunaschanas sawas apleezinaschanas tam semneekam ne wajag pascham atnahft: ta teefa jeb ta wirsneeziba, no kurras sawu passî dabbujis, warr ar wehrâ nemshanu to augscham isteiftu likkunu jaunnu apleezinaschanu prassihf. Zelgawâ, tanni 10ta November 1822.

Us pawehleschanu,
Rambaru-Waldischanas Siftehrs,
G. v. Remgarten.

Us pawehleschanu Tahs Keiserikas Majesteet, ta Patwaldineeka wissu Kreewu u. t. j. pr., tohp no Pubnes pagasta-teefas wissi tee, kam pee tahs palikfuschas mantas ta scheitan mirruscha samneeka Tihzes Martina preeksch teefas geldigas prassifchanas irr, jeb kas dohima ka tahdas winneem effoschas, ar scheem raksteem atajinati, lai winni noliktâ laikâ, prohti tanni 20ta Dezember schi gadda, ar sawahm prassifchanahm un parahdischanahm teefas turrâmâ laikâ, woi paschi, woi ar wajadnigu klahstahweschanu, peeteizahs un lai sawas teefas wehrâ nem: itt ihpaschi wehl tohp

pamahzihts, ka, woi nu atnahf jeb ne atnahf, tatschu eeksch schihs leetas taps spreests, kas pareisi irr. Zo lai ikfats wehra nem. Puhne pagasta-teesâ, tanni 20tâ Oktober 1822. (1)

Us pawehlescham,

F. Becker,

pagasta-teesas skrihweris.

Us pawehlescham **Tahs** Keiserisks Gohdibas, ta Patwaldineeka wissu Kreewu semmes ic., no Centes-Balgales pagasta-teesas tas termins us to Imu Dezember mehnescha deenu irr nolifts, kurrâ deenâ tas teesas spreedums taps sluddinahts dehl tahm atliffuschahm mantahm ta eeksch 1820ta gadda nomirruscha sweineeku fainneeka Pehpe Trizza; tabehl wissi, kam parradu dehl kahdas prassischanas buhty, scheitan tohp aizinati, tanni noliftâ deenâ woi paschi woi zaur weetneekem fur tahdi peenemmami preekscheeminneta teesas weetâ fanahft un usklaufiht, kahds spreedums schinni leetâ pehz likkumeem taps sluddinahts. Kas irr janem wehrâ!

Centes-Balgales pagasta-teesâ 8tâ September 1822. (1)

(S.W.)

Krauge Jehkab,
pagasta-teesas preekschneeks.

Nr. 10.

Wilhelm Brenner,
pagasta-teesas skrihweris.

No Leelas-Gezawas pagasta-teesas wissi tee, kam kahdas taisnas prassischanas pee ta pee Leelas-Gezawas peederrigas masas Muischas Jkstrumindes fainneeka Jaudez Mattihs, kas ne ilgi ar nahwi nogahjis, ar scho teesas sluddinafchanu un safaufschanu tohp aizinati, lai wisswehlaki lihds 2tru Bewrar mehnescha deenu pee schihs pagasta-teesas teizahs. Leelas-Gezawas pagasta-teesa, tanni 1mâ November deenâ 1822. (1)

Krischan Weiss, pagasta-wezzafais.

L. Faber, pagasta-teesas skrihweris.

Zittas fluddinafchanas.

Tas Mohderneeks Emmers tohp no mannim appakscha rakstita wehl schein preekschâ faukts, sawu wezzas mohdes selta kabbatas-pulkstani, kâ arri weenu wezzu, un tapatti wezza peena gohwi, lihds tam 25tam November mehnescha schi gadda, par to schein parradâ palikkuschu mohderes-naudu 28 Rubb. subdr. naud. pretti neunt, zittadi ja scho naudu lihds tam norunnatam laikam, 4tras neddelas preeksch seemas swehtkeem ne aismafahs un sawas leetas pretti ne neims, tad taps tudahl pahrdohstas un ne kahda isrunna wairak tahtaku ne geldehs. Mesraggâ, tai 24tâ Oktober deenâ 1822. (1)

F. Medlich.

Wissi tee kam kahdas taisnas prassischanas pee tahs masas mantas manna nelaika ustiziga un labba sullaina Janna, kas tanni 18tâ schi mehnescha deenâ mirris irr, no mannim schi tohp aizinati, lai eeksch feschahm neddelahm pee mannim par to peeteizahs. Tuffumê, tanni 21mâ Oktober 1822. (1)

Wirspilskungs Medem.

Preeksch kahdahm deenahm melns semneeku sirgs (rappis) gan 5 gaddu wezz, ar fedleem un cemaufteem Miltinu muischâ (Dorotheenhof) peeklihdis. Kam tas peederr, lai tur peeteizahs, tad pehz obdereschanas atlihdifinafchanu sawu sirgu atdabbuhs. (3)

Pagasta preekschneeks Daujat.

Pateikschana.

Ta grahmata weena Kreewu salbeta pee saweem raddeem, par to tanni Nr. 40. muhsu Awischu tappe sinnamu darrihts, tam pee ka bij rakstita irr nodohsta; winsch teem zeenigeem Kungeem, kas scho grahmata no Puhres-muischas pee mums atfuhthijuschi, dauds simtas pateizibas par winnu labbahm firdim leel nodohst.

Tee Awischu apgahdataji.